

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: J. W. Albarda, G. J. van den Broek, L. Doedes, P. L. Dubourcq,
G. D. Jordens, J. F. Ligtenberg, Ch. J. I. M. Welter.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Uit de Redactie is getreden: J. GRATAMA.

Lid der Redactie is geworden:

CH. J. I. M. WELTER,
Indol. Stud.

Laster en Leugen, geduld en beschermd door Evolutie.

Evolutie heeft op ons artikel in het Studenten Weekblad van 26 October ll. geantwoord en in dit antwoord opgenomen het voornaamste deel van mijn stuk. Voor het doel van dit schrijven is het overbodig dat gedeelte van Evolutie's antwoord op te nemen, dat aan mijn overgenomen woorden is vooraftgegaan, omdat hierin weinig of geen stof werd verhandeld en bijgevolg ook weinig oneerlijkheden konden voorkomen.

Aan mijn stuk volgt een gedeelte zoo infaam dat een strafrechter zich niet verwonderen zou wanneer hij het te behandelen kreeg.

„Commentaar overbodig. Als aldus echter is het groene hout, hoe moet dan wel zijn het dorre?”

Zoo gezeten bij onze theepot, ergo nuchter, normaal, gevoelen wij ietwat medelijden met de povere, wankelende, waggelende, stut-steunlooze figuur van den Heer Th. v. d. W., en, bemoeiziek als wij zijn, roepen wij hem toe: val niet! Studeer, geloof niet op gezag! Wie doet andersom, wordt zoo licht ridicuul. Zoo bv. doet de Heer Th. v. d. W., als hij aanhaalt „Het feminisme in Nederland is enz. enz.” denken aan een bekend A'damsch liedjeszanger, onlangs genoodigd in besloten kring ter amuseering van genoodigden en aldaar ten beste gevende een liedje op het Feminisme . . . ietwat een acht jaar te oud, en op een daaraan verbonden persoon . . . gekend en gewaardeerd in deze omgeving; resultaat van 's mans grollen-verkooprij: verbazing, schrik, verontwaardiging, schaamte over de dagen, waarin gelachen werd om een iets, zóó intens-min, en, en in de schulp-kruiperij van den hansworst. De clown bovenal moet wezen man van zijn tijd. De vrienden van den Heer Troelstra, ja zelfs zijn meest schaapjesachtige volgelingen, zwijgen maar liefst over zijn Woorden van vrouwen en zeker was het hun waard een mooi dubbeltje, zoo het boekje nooit was gekomen ter perse. Dusdanige bombasterige leugentaal immers is niet meer een vogue en, de Congres-bezoekers der Tentoonstelling van Vrouwenarbeid waren nu eenmaal geen geëxalteerde sujetten. Sprekende over den Heer Th. v. d. Waerden, kan Mr. Troelstra terecht uitroepen: Heere, Heere, bewaar mij voor mijn vrienden!

Nog even: „Zoo'n vrouw bereidt haar kinderen er op voor dat zij in hun leven zullen hooren de kritiek op haar optreden”. Juist! — dat zij die kritiek zullen hooren, niet dat zij-zelfen geprest zullen worden die, en dan nog wel een laster-critiek van laag allooi, met luid stemme, tot lachlust van hun kameraden zullen hebben te

verkondigen. Zoo zij hen daarop had voorbereid, zou haar zoon, volkomen op zijn qui vive, verre van zich hebben geworpen de giftige bladen. Wat doet het echter af aan het feit-zelf, of de vrouw in quaestie zich niet gevoeld beleedigd, de zoon zich niet geschaad, of Mevr. Drucker raast, tiert, liegt, doet, ja wij weten niet welke gemeenheden? „Het is niet de vraag of de Heer . . . zich persoonlijk beleedigd zal gevoelen, maar of personaliteiten uit het debat zullen moeten worden gecarteerd,” zei op 24 Oct. ll. de Voorzitter van de 2e Kamer tot den Heer de Savornin Lohman en wij maken in deze zijn woorden tot de onze. Het is hier niet de vraag, hoe er over denken de betrokkenen, edoch of het is oorbaar, behoorlijk, jonge lieden te dwingen tot het belachelijk maken van bloedverwanten en magen. Daarover geen woord . . . edoch toch wel een bekentenis — ten minste voor den ingewijde. De Heer Th. v. d. W. toch moffelt weg den dader en stelt voor hem in plaats een fictieve persoonlijkheid, daardoor dus prouvereende, dat ook hij vindt de daad — laat ons maar zeggen — minnetjes. Immers als hij schrijft: „de student in kwestie (is) in de verste verte geen partijgenoot van den sociaal-democraat-genoemden corpspraeses”, jukt hij niet, edoch doet hij wel een heel, heel klein beetje aan casuïsme; — geen partijgenoot van den praeses toch is de dader, dat is waar; sterker nog, hij kan dat zelfs niet zijn, want, want — als wij goed zijn ingelicht — is het de Heer praeses-zelf-in-hoogst-eigen-persoon.

Inmiddels echter kennen wij thans de waarde der hooggestemde speeches onzer moderne ideologische studenten . . . en daarnaast hun daden.”

Ruiterlijk zou het zijn geweest, en geenszins het volgen van een zin-ledigen vorm, wanneer de schrijfster van de repliek op mijn stuk, deze repliek met haar naam had ondertekend. Hadden wij echter dat verwijt alleen, wij zouden niet noodig gehad hebben op dit stuk opnieuw in te gaan; overtuigd als wij zijn dat onze besliste eerlijkheid ons onmogelijk onjuiste beweringen kon hebben gedictieerd.

Doch, moesten wij vroeger opkomen tegen onwaarheden, die wij vergoelijkend verklaarden uit der schrijfster heftigheid en verblinding-door-haat, thans bedroeft het ons dat wij ons moeten verweren tegen insinuaties, tegen laster, tegen weloverdachte laagheid.

Gewis, na het plaatsen van mijn stuk wàs commentaar overbodig, was die dan ook maar gebleven achterwege. Want niet het belachelijk gekijf tegen Troelstra is het, dat hier de hoofdrol vormt; en ook niet mijn goed of slecht begrip van het feminisme is het waarover te discussieeren valt: Het eerste resorteert op de vischmarkt en zou aldaar het voordeel in zich dragen van met zijn waggeluid niet door te dringen tot de ooren van den grooten man die zijn vrijheid heeft willen offeren aan de bevrijding van drie wellicht onschuldig veroordeelden; het tweede zou pas in Evolutie aan de orde kunnen komen, wanneer Evolutie hieromtrent tot oordeelen bevoegd ware en wanneer ooit naar eenige feministische lezing in Delft door dit blad een eerlijke, intelligente verslaggeefster zal zijn gezonden.

Ware commentaar gebleven achterwege; want nu heeft Evolutie een schandelijk stuk geplaatst.

En toch doel ik bij deze kwalificatie nog niet eens op de bewering van het stuk als zou ik-zelf het voorgevallene

„minnetjes” vinden; alleen terloops wijs ik op mijne pertinente verklaring dat van pressen geen sprake geweest is, dat er geen oogenblik belediging is bedoeld; — en wij die nimmer in onzen reform-strijd verflauwden, die ons maakten gevreesd door het immer waakzaam oog, wij zouden ons verlaagd hebben tot verdediging van een misdrijf? — Wij herzeggen, slechts terloops wijzen wij op deze onwaarheid.

Toen wij schreven: „Zou Evolutie dit stuk durven opnemen?” waren wij (zooals wij zijn) overtuigd de absolute weerlegging van Mevr. Drucker's aantijgingen te leveren; het erkennen van grootelijk ongelijk valt niet licht, en wij zagen in, dat de opname van mijn stuk voor Mevr. Drucker erger zou zijn dan dit.

Maar „de Heer Th. v. d. W., kent zijn Pappenheimers weinig;” terecht, Mevrouw, weinig kende hij ze, want terwijl hij het bewijs der genoemde heftigheid en onbillijkheid in handen had en leverde, bleef hij nog altijd eerlijkheid veronderstellen. En toen wij oneerlijkheid ontwaarden, waren wij om die kennismaking bedroefd; niet verheugd tijgen wij ten strijde, wanneer wij onze onbevleetheid moeten verdedigen: ons fier gevoel van mensch-waarde begrijpt niet dat onze eer kan worden gebracht in debat.

Moet het thans nog betoogd dat wij ons niet verdedigen zullen tegen de schrijfster van dit tweede stuk? de gedachte hieraan alleen, brengt ons reeds de gewaarwording alsof er onreinheid komt in onze omgeving, en voor besmetting gevaar.

Maar de autoriteit van de onbekende schrijfster, de autoriteit van Evolutie, meenen wij, is wellicht nog groot genoeg om de waarheid der beweringen van het stuk te doen gelooven op gezag.

Want de bourgeoisie is verlekkerd op schandaaltjes, en zooals het voor veel orthodoxen een verlustiging is met een vroom aanschijn te proeven van de dubieuze platheden een's Vader Cats', zoo is er voor den bourgeois geen grooter genot denkbaar dan het analyseeren van ploertigheden te volgen en te besluiten met, dat hij ze zoo vreeselijk vindt, zoo erg gemeen. Ook is er niemand zoo geneigd den laster omtrent een fijn doordachte laagheid voor waarheid aan te nemen als een bourgeois. En zelfs de besten onder hen kunnen zich moeilijk verheffen boven dit peil: bewust of onbewust bezitten zij deze eigenschap, terwijl het grove alleen wat verslepen werd door de kultuur der klassebeschaving.

De schrijfster, gesteund door de autoriteit van Evolutie was dus van succes verzekerd wanneer zij onze bedoelingen een laagheid toedichtte, die in het algemeen mogelijk zou kunnen zijn, die niet al te veel vergde van des lezers' verbeeldingskracht. Alzoo nam zij haar toevlucht tot de laagste insinuatie die wij ons denken kunnen van menschen, welke zich voor hun naam moeten schamen.

Want volgens het stuk zou de dader van het misdrijf tegelijk zijn de corpspraeses-zelf, en van dit samenvallen-in-persoon zouden wij gebruik gemaakt hebben om zonder „jokken” te kunnen beweren: „de student in kwestie is in de verste verte geen partijgenoot van den sociaal-democraat-genoemden corpspraeses.” Het gebruik-maken van dergelijke middelen bij aanval of verdediging noemen wij bij ons advocaterij en gemeene practijken; en ieder die, zij het slechts ten deele, bekend is met den grooten strijd die wij vanaf ons eerste student-zijn streden tegen den geest van degeneratie in ons corps, die ieder zal weten dat nimmer een haat zoo fel was als die van ons tegen dergelijke practijken.

Maar gij wilt bewijzen? het woord dat zijner eerlijkheid draagt in zijn geluid is u nog niet genoeg?

De „dader” van het misdrijf is J. Th. Berkemeier, uit Rotterdam, — en Berkemeier heeft tot dusverre gezwegen, omdat de groen in kwestie tegen de verkeerde voorstellingen in Evolutie zou opkomen, omdat de groen in kwestie zelf zou gaan steunen mijn pertinente verklaring dat er van pressen geen sprake is geweest.

Indien de lezeressen van Evolutie de schrijfster van dit tweede stuk kennen, ik zeg haar, het is niet mijn schuld dat zij thans voor u oprijst uit laster en leugen; nimmer heb ik gewild dat eene der uwen zich zou vernederen zoo diep, dat geen enkel woord tot haar verontschuldiging zou zijn in te brengen.

En nu zij zich geplaatst heeft daar diep in de laagte, werp ik vanuit de hoogte van mijn eerlijk standpunt neer mijn minachting voor de vrouw, die door oneerlijke

middelen en onwaarheid wilde redden het figuur van eene dame die op zwakke en on-presiese gegevens overging tot het uitslaan van een onwaardige lastertaal.

TH. VAN DER WAERDEN.

Daar het mij onmogelijk voorkomt dat „Evolutie” na dit stuk een nieuwe oneerlijkheid zal kunnen verzinnen, is thans volkomen gerechtigd de vraag: Zou „Evolutie” dit stuk durven opnemen?

Het oordeel van belanghebbende personen over „Een aanval op het D. S. C.”

De personen, die het naast betrokken zijn bij dezen aanval, waarover zooveel geschrijf is ontstaan, zijn wel de groen in kwestie, JAN VERSLUYS; zijne moeder, ondergeteekende, de student, door wien de bekende daad werd verricht; en de Senaat van het D. S. C. Deze belanghebbenden nu, die natuurlijk de toedracht der zaak het best kennen, zijn er publiek nog niet over gehoord — en het wordt m. i. tijd, dat dit gebeurt om de hartstochten te bedaren en de zaak tot hare juiste afmetingen terug te brengen door eene zuivere voorstelling van de feiten en hunne waarde.

Laten we dus met de geschiedenis beginnen.

In den groentijd kwam mijn zoon geregeld elken Zaterdagavond thuis om zich in het rustig en gelukkig familieleven te herstellen van al de onaangenaamheden aan het groenloopen verbonden.

Hij had zich voorgenomen die onaangenaamheden te dragen, dien tijd door te maken, omdat hij wenschte lid te worden van het corps en zich daarvoor eenige opofferingen wilde getroosten, schoon hij zich volkomen bewust was hoeveel moeite het hem zou kosten er zich in te schikken. Allen, die hem in den groentijd hebben gadeslagen, zullen zich herinneren, dat hij zwijgend alles heeft gedragen. Men heeft daaruit misschien verkeerde conclusies getrokken, best mogelijk. Maar men heeft zich vergist; zijn zwijgen was geen gevolg van onbeduidendheid, maar van de zelfbeheersching, waarin hij is opgevoed en waardoor hij in staat is geweest het bruisende bloed te bedwingen.

Aan scherper critiek dan van mijn zoon hebben de ontgroenende studenten waarschijnlijk nooit blootgestaan.*)

Mijn zoon en ik, wij hebben vooraf geweten en er ons op voorbereid, dat hij zou kunnen worden gekwetst in zijne moeder. Maar degenen, die hem tijdelijk in hunne macht hadden, hebben ook even goed kunnen begrijpen, dat hij waarschijnlijk hunne daden zou critiseeren.

Op zekeren Zaterdagavond vertelde mijn zoon, dat hij had moeten lezen het hoofdstuk, dat Mr. Troelstra wel zoo goed heeft willen zijn aan mij te wijden in zijn „Woorden van vrouwen”.

Ofschoon de op mij geoeffende critiek ten eenenmale onjuist is, worden mijn persoon en karakter in dat boekje niet aangetast. Ik keurde het weliswaar niet goed, dat men mijn zoon opdroeg dit te lezen: aangezien wij echter het groenen als zoodanig veroordeelen, was het o. i. niet meer dan natuurlijk, dat verkeerde dingen zouden gebeuren. Er zijn dan ook inderdaad ergere en meer kwetsende dingen voorgevallen. Er zijn woorden gezegd, waarom ik de personen, die er zich aan schuldig maakten, zou haten, als ik ze kende.

Naar namen heb ik echter nooit gevraagd, slechts naar feiten. Dit is dan ook de reden, dat de naam van den student, die betrokken is in de behandelde kwestie mij onbekend was. (Zoo was het mogelijk, dat ik uit een correspondentie na het verschijnen van Evolutie één oogenblik kon opmaken, dat de president de bewuste persoon was, waaruit weer is voortgevloeid de insinuatie van de red. van E. aan het slot van haar tweede artikel).

Den dag, nadat mij die geschiedenis verteld werd — zeer vluchtig — ontmoette ik verscheidene mijner medestrijdsters, waaronder ook de redactie van Evolutie —

*) Men make hieruit niet op, dat hij de rol van verspieder op zich nam. Zijne critiek was onwillekeurig en een natuurlijk gevolg van de gewoonte om zich rekenschap te geven, van wat hij om zich heen ziet gebeuren. Zonder eene onbescheidenheid van de redactie van Evolutie zou, van wat hij opmerkte, nooit iets publiek zijn gemaakt. Die onbescheidenheid deed het schijnen, alsof door ons minder fair was gehandeld; om deze reden schreef ik aan den president van den Senaat onmiddellijk eene verklaring.

en daar mijn hart vol was van de gevaren, waaraan mijn zoon tijdelijk en ten deele vrijwillig was blootgesteld, sprak ik over hem. Ik vertelde toen ook terloops het lezen uit „Woorden van vrouwen”. Uit het voorgaande heeft men kunnen opmaken welke waarde ik daaraan toekende en dus ook hoe ik er over sprak.

Tot mijne overgrootte verbazing las ik eenige dagen later in Evolutie het stuk, waarover de thans gevoerde pennestrijd is ontstaan.

M. i. had het op den weg der redactie gelegen — die zeer wel weet, dat ik in staat ben tot spreken en tot schrijven, waar het noodig is — mij eerst te raadplegen over de wijze, waarop deze geschiedenis zou worden behandeld, en in elk geval om zich bij mij juiste inlichtingen te verschaffen. De redactie moge gelijk hebben, waar ze zegt het recht te hebben zonder aanzien des persoons alles te bespreken, wat kan dienen tot bevordering van het algemeen belang en van de zaak, die door haar blad wordt gediend — die zaak en dat algemeen belang zijn mij even lief als haar, dat weet ze. Waar dus een uiting behandeld werd van mij, die ze goed kent, en met wie ze zoo dikwijls samenwerkt, had ze ook nu mijne medewerking kunnen en moeten vragen. Ze zou dan hebben vernomen, dat het mijne bedoeling niet was dit feit op te bergen in den doofpot. Ik voegde het bij het materiaal, dat dienst moet doen om met overleg en tact ook op de Evolutie in de Studenten-Maatschappij op den duur invloed te oefenen.

Mij is het volkomen verklaarbaar dat uitgesproken denkbeelden en daden niet altijd gelijken tred houden en nog beter kan ik begrijpen, dat niet ieder lid van het corps dadelijk de hoogte kan bereiken, waarop moreel de voorgangers staan. Ik stelde dan ook niet den president direct aansprakelijk voor de uitingen van elk der leden, maar gevoelde integendeel, dat, waar zulke denkbeelden, als in de inaugurerende zijn neergelegd, eenmaal uitgesproken waren, de hervorming van de wijze van aannemen der nieuwe leden een kwestie van tijd was, die door ruw ingrijpen slechts kon worden vertraagd.

Al heb ik altijd gehoopt, dat de denkbeelden die ik voorsta en die de volle instemming genieten van mijn man en kinderen, door mijn zoon zouden worden verder gedragen, nooit is het mijne bedoeling geweest, hem zoo ondanks zichzelf op den voorgrond te plaatsen. Met genoegen zal ik hem later in dezen invloed zien oefenen op zijn omgeving — maar vooral niet, voordat hij dit doet uit eigen kracht.

Onaangenaam was mij daarom in hooge mate het ingrijpen in de natuurlijke ontwikkeling van mijn zoon, teweeggebracht door het artikel in Evolutie. Ik geef toe, dat de redactie zich aan mijne persoonlijke gevoelens niet had te storen, al wettigde de verhouding, die tusschen ons bestaat de veronderstelling, dat ze dit wel zou doen. Het antwoord echter, dat in het Studenten Weekblad, op het artikel in Evolutie werd gegeven, maakte de zaak niet beter, terwijl uit de later verschenen „Toevoeging” blijkt, hoe weinig de schrijver heeft begrepen, waarom zijn stuk zoo slecht werd ontvangen. Hij meent, dat daarbij vooroordeel mij en anderen parten heeft gespeeld, dat we angstig waren (waarover toch?), dat we ons beleedigd gevoelden over een aanval op den ernst van Mevr. Drucker. Maar dat is het niet.

De woorden, die mij een bedroevend beeld geven van het oordeel van het opkomend geslacht over de vrouw, zijn deze: „... het is, wanneer dames ernstig gaan doen, hervorming willen spelen; want bij dit spel is de ernst niet diep genoeg om in alle omstandigheden de theekransjesnatuur te onderdrukken.” Daar staat toch met ronde woorden: „de natuur der vrouw belet haar ernstig te zijn,” nietwaar? En al staat daar nu bij van bourgeoisiedames, dat verandert niets. Want de meest dogmatische Sociaal-Democraten zal toch niet beweren, dat de algemeen menschelijke eigenschappen afhangen van de klasse, waartoe men behoort.

Nog eens komt in het antwoord van den heer Th. v. d. Waerden, — nog wel iemand die redevoeringen houdt over Socialisme en Feminisme en die eerbied heeft voor de vrouwenbeweging — zeer duidelijk uit, hoe weinig hij den strijd der vrouw begrijpt. Ik bedoel, waar hij aldus spreekt: „... Komt ons weekblad in dameshanden? Zelfs zijn er studenten, die zich te fijn vinden voor den klank onzer pootige woorden en zijn damesooren niet nog iets gansch anders?”

Zie, daaruit spreekt dezelfde conventionele opvatting, als uit het eerst aangehaalde.

Het is mijne meening, dat wat voor vrouwen-ooren niet deugt, ook niet goed is voor mannen-ooren en vooral voor die van jonge mannen niet.

De woorden van lof aan het slot aan mijn adres gericht moeten gedachteloos zijn neergeschreven. Want als vrouwen niet „ernstig kunnen doen” zonder „dwaas te doen”, dan kunnen ze ook geen zonen opvoeden, zooals volgens die woorden van mij wordt verondersteld. En kunnen de vrouwen geen zonen flink opvoeden, dan mag men ook geen karaktervastheid bij een jongmensch veronderstellen, groot genoeg om hem zonder letsel een proefstuk te doen doorstaan, als op mijn zoon is toegepast.

Ofschoon de stof niet is uitgeput, zal ik het hierbij laten om niet te veel ruimte te vragen. Ook geloof ik, dat nu iedereen kan begrijpen, wat er is gebeurd en dat het beter is de zaak hiermee als afgedaan te beschouwen.

Ik heb gemeend mij in het Studenten Weekblad te mogen uitspreken, omdat de redactie van Evolutie geen notitie nam van mijne opmerkingen noch van een korte toelichting van mijn zoon.

A. W. L. VERSLUYS-POELMAN.

Amst. 5 Nov. '99.

SLOTWOORD.

1°. Ik schreef naar aanleiding der „alleridiotste uiting” en beweerde dat dergelijk springen-uit-den-band mij het recht geeft, gebrek aan heusche ernst te onderstellen. Aldus richtte zich mijn aanval tegen de schrijfster en tegen allen die het met deze eens zijn dat dergelijke dolzinnige bemoeizucht ook op haar weg ligt. Met zoo'n ernst hervorminkje spelen blijf ik dan ook belachelijk noemen.

Dat er dames zijn die, ook bij mijn tweede stuk, bleven denken aan de goede eigenschappen (zelfs bij bedoelde categorie geenszins ontbrekende,) en hierdoor bevooroordeeld, aan mijn stuk een verdere strekking gaven dan het in zich droeg is niet mijn schuld.

Echter dient gezegd dat tengevolge dezer foutieve opzet ook elke daaruit volgende conclusie foutief moet zijn (de schatting van mijn inzicht of eerbied, het zg. gedachtelooze van één zin enz.)

2°. Dat ik den draak steek met studenten die hunne ooren te fijn vinden voor den klank onzer pootige woorden moet ieder inzien die een onzer weekbladen iets meer dan in-handen heeft gehad. Even tusschen de regels in die bekrompenheid een hak te geven was mijn recht in het studenten-weekblad. En deze ironie sluit geenszins uit, dat ik met Mevr. V. P. geheel van meening ben „dat wat voor vrouwen-ooren niet deugt, ook niet goed is voor mannen-ooren.”

Dat ik gelegenheid zal hebben bij de vrouwen die niet tot de geschetste „categorie” behooren, al wat nog noodig mocht zijn op te helderen, daarvoor ben ik niet bang.

TH. VAN DER WAERDEN.

Aan de Redactie van „Evolutie.”

Tegen uw eerste artikel over den Deltchen groentijd ben ik niet reeds vroeger opgekomen om dat ik de vaste overtuiging had, dat de groen zelf er tegen zou protesteerden.

Deze overtuiging was gegrond op het feit dat hij mij persoonlijk zijne verontschuldiging over de onjuiste voorstellingen in genoemd artikel heeft aangeboden en mij bovendien verzekerde dat een dergelijke voorstelling niet van hem afkomstig kon zijn.

Nu echter in het nummer van 2 Nov. geen rectificatie van zijn kant voorkomt, zal ik zelf eene korte beschrijving der feiten dienen te geven.

Ik hoop dat daaruit genoegzaam zal blijken dat mevr. Drucker door geheele onbekendheid met wat er zool in Delft is voorgevallen, hoegenaamd het recht niet had zich in deze kwestie een oordeel aan te matigen, veel minder het uit te spreken.

Zie hier die beschrijving.

Toen ik de kamer van een mijner vrienden binnen kwam, trof ik daar twee studenten aan die zich met een groen onderhielden. Op dat oogenblik bemerkte ik, met iemand uit feministische kringen te doen te hebben, waarvan ik zelfs geen vermoeden had.

Ik vond het een welkome gelegenheid eenige opmerkingen over Troelstra's „Woorden van Vrouwen” te hooren; van iemand die naar ik hoopte op de hoogte zou zijn en dacht zoodoende een gesprek over feminisme uit te lokken.

De meest geschikte manier om dit doel te bereiken achtte ik het hem hardop te laten voorlezen, zoodat hij daarbij zijne opmerkingen ten beste kon geven. Toen echter na nog geen twee pagina's gelezen te hebben het voorbij rijden van treinen zulks minder gemakkelijk voor hem maakte, heeft hij verder voor zich zelf dóór-gelezen hetgeen het volgen der opmerkingen (die trouwens toch niet de moeite waard waren) zeer bemoeilijkte.

Bovendien heb ik den groen, alvorens hij begon, gevraagd of hij er iets tegen had deze kritiek te lezen.

En dat noemt mevr. Drucker pressen! Waar zij in het zelfde stuk woorden aanhaalt door den president uitgesproken bij gelegenheid van de inauguratie der nieuwe leden, waarin hij wijst op het zoeken naar waarheid en recht, geloof ik in volkomen overeenstemming met die woorden gehandeld te hebben door te trachten het feminisme door een voorstander te hooren verdedigen tegenover de kritiek van Mr. Troelstra.

Nu kan ieder hoop ik een antwoord geven op de vraag „zóó het woord; hoe de daad?”

J. Th. BERKEMEIER.

Schrijver en Redactie verzoeken „Evolutie” uitdrukkelijk dit stukje te willen overnemen.

NASCHRIFT.

Nu de heeren Berkemeier en Th. van der Waerden beiden meedeelen dat zij van den heer Versluys-zelf een opheldering in „Evolutie” hadden verwacht, willen wij uitdrukkelijk opmerkzaam maken op 't geen blijkt uit 't schrijven van Mevr. Versluys—Poelman nl. dat een door haar zoon aan „Evolutie” gezonden opheldering niet werd geplaatst en evenmin notitie werd genomen van de opmerkingen door Mevr. V.—P. zelve gemaakt. Hieruit weten we dus tevens dat Mevr. Drucker wel omtrent de ware toedracht der zaak is ingelicht geworden. Niettegenstaande dat is zij toch doorgestaan met haar anonieme laster-stukken-schrijverij. Welke handelwijze we maar niet zullen qualificeeren.

Daar de verwachting gewettigd is, dat de heer Berkemeier met zijn stukje een dergelijke ontvangst zou genieten bij „Evolutie”, als den heer Versluys te beurt viel, wordt zijne uiteenzetting van de zaak in ons blad gegeven. Wanneer Mevr. Drucker echter wel genegen zou zijn die uiteenzetting te plaatsen, dan zal 't ons genoeg doen als zij ze wil overnemen. We vragen hierbij met-een beleefd om toezending van „Evolutie”, wanneer weer iets betreffende Delftsche studenten er-in mocht voorkomen; van de laatste „Evolutie” ontving zoo min onze redactie als de heer Jan van der Waerden een exemplaar!!

De rol, die Mevr. Drucker in dezen gespeeld heeft, dunkt ons nu genoeg toegelicht, zoodat we meenen dat de discussies over deze kwestie kunnen worden gesloten.

Een ding moeten wij nog zeggen. Meer dan eenige aanval van buiten-af dat vermag, kan Mevr. Drucker met haar onwaardig gedrag den goeden naam der feministen geschaad hebben. En ons zal het verwonderen wanneer niet uit de feministische kringen zelve daartegen zal worden geprotesteerd.

REDACTIE.

Een kleine opheldering.

Aan C. F. L. en anderen.

De bladen zeggen (door de plaatsing van het bericht met eenigen ophef of onderstreepte aanduiding: „de heer Jan van der Waerden, president van het Delftsch Studentencorps, heeft bedankt voor het lidmaatschap der S. D. A. P. omdat hij zich niet langer met de beginselen der partij kon vereenigen.”

Dit bericht komt als gestolen uit het polemiëk-stuk van Loke „Soort zoekt soort” (Studenten-weekblad 2 Nov. '99) in de wereld.

Nu neem ik Loke niet erg kwalijk dat hij zoo schreef, hij voelt zich dit verplicht tegenover de socialistische propaganda, al had hij het ook heel anders kunnen schrijven, dat is: minder partijdig; maar de andere menschen (bladen)

buiten onze omgeving gun ik heusch niet hun vergenoegd lachen of conservatief handenwrijven over mijn uittreden; ik gun hun niet de opmerking: „die jonge man, die 't socialisme had gezien en omhelsd, kon zich op den duur niet met de beginselen vereenigen.” Heusch van die zoo pratenden sta ik nog even ver als ik ooit deed, hun klasse-oordeel veroordeel ik nog even sterk als vroeger, hun standpunt heb ik ook nu niet betreden.

Loke echter kende mijn brief aan de S. D. A. P., Loke kent mij. — „Omdat hij onze beginselen niet langer toegedaan was” mocht hij niet zeggen; desnoods als hij iets van zijn kijk op dit uittreden had willen zeggen, had het moeten zijn — zich niet langer met den geest der partij (partijleiders) kon vereenigen — en daarbij had hij o. a. kunnen denken aan zijn eigen propaganda-stuk „een Sociaal-demokraat Corpspraeses.”

Hoe dit ook zij: de reden ik de S. D. A. P. verliet is, dat ik reeds langeren tijd gevoeld en geweten heb, dat ik als sociaal-demokraat „boven mijn stand” leefde; ik was te weinig nog wetenschappelijk en daarnaast zeer positief, reeds propagandistisch in mijn uitingen; ik leefde filosofisch onjuist.

Een uiting, dat na het besef daarvan evenwicht kwam, was mijn „Inauguratie-rede”, een openbaar woord, waaruit tevens blijken kan, dat mijn streven gebleven is vooruit, maar nu de eischen gevende aan het leven, die ons leven noodig heeft om te worden wat het zijn kan: niet vervallende in eenzijdigheid, orthodoxie of dogma, maar zoo ruim, goed en volledig mogelijk.

Toen ik die openbare Rede dan ook uitgesproken had, bedankte ik voor het lidmaatschap der S. D. A. P. (niet 14 dagen daarna, maar op den 29^{en} September)!... — Hoe kan men dit nu zien als eenige reactie!

Waar bemoeien zich die groote bladen mee; 't was iets zuiver particuliers van mij; wie geeft hun het genoeg van zoo'n berichtje?

JAN VAN DER WAERDEN.

DELFT, 6 Nov. 1899.

Nog eens Atjehsche Studenten.

Het belangrijkste uit het betoog van den heer Bosch komt mij voor zijn verklaring, dat hij omtrent mijne bedoelingen volkomen in het duister is. Dit blijkt trouwens uit zijn gansche geschrijf.

Hierover nu het volgende:

Lezende over Atjeh (de heer Bosch zal misschien zeggen, wat deed je er over te lezen), werd ik getroffen door veel moois in het leven van den Atjehschen student. Ik bestudeerde dit onderwerp nader, waarbij een groot gevoel van sympathie en waardeering in mij groeide.

Door de eenvoudige mededeeling nu van enkele feiten hoopte ik deze sympathie ook bij anderen op te wekken.

Nu had ik ook wel over Leidsche studenten kunnen schrijven, maar daarvoor bestond bij mij nu eenmaal niet die sympathie en waardeering.

Vindt nu deze of gene die nog niet al zijn sympathie aan de boeren heeft gegeven, hierin aanleiding nog eens over koloniale politiek in 't algemeen of de Atjeh-oorlog in 't bijzonder na te denken, mij zal dat zeer aangenaam zijn; directe aanleiding tot mijn stukje was het evenwel niet.

Het ongeluk van den heer Bosch in dezen is, dat hij officieel beoefenaar is van het Mohammedaansch recht en als zoodanig den persoon van den Atjeher vrijwel over het hoofd ziet.

Zijn eerste aanval is dan ook gericht op de Mohammedaansche wetenschap. Hoewel het mij nu natuurlijk om de beoefenaars en geenszins om de meer of minder groote waarde van hun wetenschap te doen was, wil ik er toch even op ingaan.

Het komt mij n.l. voor dat hij, wat dit gedeelte betreft volkomen mijne beweringen herhaalt.

In plaats van het lange Fransche citaat, waarvan de kern is: „c'est d'abord une fusion presque entière de l'idée de droit et de l'idée de religion”, zeg ik: „De voornaamste plaats bekleedt natuurlijk de godgeleerdheid, daar deze eigenlijk alle wetenschappen omvat.”

Sterrenkunde noem ook ik als bijvak, mystiek wensch ook ik niet onafhankelijk van den godsdienst te stellen.

(Vervolg zie Bijvoegsel)

BIJVOEGSEL

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van DONDERDAG 9 NOVEMBER 1899.

Van de rekenkunde zegt de heer Bosch „zij is een hulpmiddel bij het erfrecht”, terwijl ik zeg „ook de rekenkunst wordt beoefend, vooral met het oog op de studie van het erfrecht.”

Ten slotte zeg ik nog eens uitdrukkelijk: „Voor alle hooger onderwijs is evenwel noodig kennis van den koran.”

Mij dunkt het ware wenschelijk, dat de heer Bosch zelf eens leerde wat voorspoediger te lezen.

Zeker staat de Mohammedaansche wetenschap uit het oogpunt van onze natuurstudie niet hoog. Dit zelfde geldt evenwel van onze theologische wetenschap. Is daarom nu de studie minderwaardig? Bovendien is de studie van den koran uit den aard oneindig veel omvangrijker dan onze theologische studie, daar de eerste geheel in het maatschappelijk leven ingrijpt en regelend optreedt. Dat z.g. commentarieren zal dan ook wel voor een goed deel bestaan in het vastleggen van nieuwe evolutievormen door deze aan den koran aan te passen. Het zou toch dwaasheid zijn aan te nemen, dat door welk godsdienstig geschrift ook, de evolutie, al moge die ook nog zoo langzaam gaan, totaal aan banden zou worden gelegd. Ik lees dan ook in: De Atjehers van Dr. C. Snouck Hurgronje, deel II blz. *9 „... en gelijk die (Allah's wet) in den loop der tijden o.a. met behulp van redeneering bij analogie is aangevuld en verklaard.”

Dat de godsdienstige studie op deze wijze opgevat nog wel iets meer beteekent dan de heer Bosch zou willen doen gelooven moge o.a. ook blijken uit hetzelfde werk blz. *1 „de cyclus der Mohammedaansche wetenschappen kreeg een eerbiedwaardigen omvang en de geleerden moesten goed- of kwaadschiks elk zijne krachten bij enkele vakken concentreren.”

De studie in Atjeh vereischt dan ook een jarenlange ingespannen arbeid onder uiterlijk niet gunstige omstandigheden: zeer kleine behuizing, eigen huishouding doen, waardoor vaak onzindelijkheid en huidziekten, enz. Ook wees ik er reeds op, dat velen vóór het einde hunner propedeutische studien, die ook reeds jaren eischen, van hun plan afzien.

Het tweede punt van het betoog is van meer gewicht maar even onbillijk. Hier spreekt hij over het doel der studie.

Hij citeert hiertoe een deel van een zin, die ik in zijn geheel wensch te citeren „Dat in de 16de en 17de eeuw zoo bijzonder veel Maleische geschriften over de wetenschappen van den Islam in Atjeh verschenen, was louter een gevolg van den luister van het hof der havenkoningen. Geen enkel Atjeher vinden we onder de auteurs, louter vreemde geleerden; (nu valt ook de heer Bosch in) „in alle tijden hebben Mohammedaansche geleerden bij voorkeur zulke landen bezocht waar de wetenschap hun, behalve eer en aanzien ook klinkende voordeelen opleverde.” Uit het door den heer Bosch aangehaalde moest het reeds dadelijk opvallen, dat hier sprake was van Mohammedaansche geleerden in het algemeen, terwijl ik sprak van Atjehsche geleerden. Dat de Atjehers over meer idealisme beschikken dan de overige Mohammedanen, daarvoor staat ons hun wanhopig volgehouden vrijheidsoorlog borg. Maar bovendien blijkt uit het eerste deel der zin, dat onder deze klinkende-voordeelen-najagende geleerden in de havenplaatsen juist geen Atjehers gevonden werden.

Daar dit gedeelte van den aanval meer den geest van mijn stukje raakt wil ik nog enkele citaten geven.

blz. 24. „Wat echter meer zegt de groote meerderheid der aan een pesantren studeerenden denkt er niet aan ooit naar een geestelijk ambt te dingen: van wel 90 % der santri's kon men veeleer zeggen dat zij zoodanige ambten niet zouden willen bekleeden.”

En op blz. 25. „Wel zien toch de oelama's in den regel diep neer op de aan Mammon verkochte bekleeders der dusgenaamde geestelijke ambten.”

* Deze bladzijden waren het juist, die de heer Bosch mij, met het oog op een citaat overeenkomende met het Fransche, ter overweging aanbeval. Was de heer Bosch hier eenigszins voorspoediger geweest in zijn lezen, dan had ik mij de moeite van 't citeren kunnen besparen.

En op blz. 24. „In Atjeh zoowel als op Java vindt men onder de studeerenden jongelui uit vrome families; jongens, die geheel uit eigen lust en aandrang studeeren;”

Ik zou dat aantal citaten nog zeer kunnen uitbreiden, maar ik geloof dat het ieder duidelijk zal zijn dat verreweg de meeste Atjehers niet studeeren met het oog op materiele voordeelen, maar dat zij gedreven worden door meer idealistische overwegingen dan bij ons het geval pleegt te zijn.

Streven zij daarbij soms naar macht, deze is het streven van ieder, die grootsche idealen heeft niet alleen, maar deze ook tot geluk van zijn medemenschen wil doen strekken. Juist daarom zijn zij mij zoo bijzonder sympathiek, omdat zij niet alleen idealen hebben maar er ook voor strijden.

Ten slotte het laatste deel.

Hier spreekt de heer Bosch plotseling over een leubé, hetgeen op den oningewijden lezer den indruk moet maken of dat ongeveer hetzelfde is als mijn oelama. In deel I blz. 74 lees ik als definitie „den leubé, die al is het ook zonder studie zijn godsdienstige plichten eenigszins trouw waarneemt.”

Hier dwaalt dus niet alleen de mensch Bosch maar ook de toekomstige geleerde.

Bovendien, mocht ook een oelama zich eens door de smeekbeden van een moeder laten overhalen tot het uitspreken van een willekeurige tooverformule, dit prouweert in het minst niet tegen hem. Zelfs herinner ik mij in de N. R. Crt. gelezen te hebben, dat zeker Nederl. predikant zich door de smeekbeden van een eenvoudig vrouwtje had laten bewegen, een schietgebedje te doen voor een zieke zeug.

Nog iets.

De heer Bosch noemt Dr. C. Snouck Hurgronje nog zoo'n ongelukkige greep niet; een zoo geringe appreciatie van onze beste bron voor de kennis van Atjehsche toestanden komt mij alleen verklaarbaar voor, uit zijn totaal gemis aan gevoel in deze materie. Behalve de wetenschappelijke waarde, waarover iedereen het, geloof ik, eens is, heeft het boek deze bijzondere bekoorlijkheid, dat er een buitengewone waardeering, een buitengewoon gevoel uit spreekt. Dr. Snouck Hurgronje heeft niet alleen de Atjehers bestudeerd, hij heeft hun leven meegeleefd.

Daarom beveel ik het dan ook een ieder ter lezing aan.

S. J. RUTGERS.

Inhoud der Studenten-weekbladen.

Propria Cures. De vorige week maakten we melding van Dr. Kuyper's rede over „Evolutie”, waarvan in het Amsterdamsche studentenblad een verslag voorkwam. Den verslaggever, die zeer blij was met deze „voor de geloofsgenooten (van Dr. Kuyper) zoo heerlijke rede” en aan 't eind van zijn overzicht triomfantelijk vraagt: hoe ze den Evolutionnisten wel zal bekomen? moet het stuk wel ontstellen waarmee het jongste nummer van Propria aanvangt. Een overtuigd evolutionnist „die zeker is het aan het rechte eind te hebben” houdt in een ferm artikel de waarde der evolutie-leer staande tegen den aanval door Dr. Kuyper er op gedaan. v. L. betoogt dat de evolutie-leer niet meer te verwerpen is, tenzij men zich plaatst op een verouderd wetenschappelijk standpunt, zooals Dr. Kuyper volgens hem heeft gedaan.

„De evolutie is iets waarover principieel tusschen de menschen die er zich mee bemoeien geen strijd bestaat.

„Iemand wiens verstand vrij is van uit duistere eeuwen dateerende leeringen, wien niet de mededeeling is gedaan dat hij niet mag „boeleeren met de Evolutie”, wien niet elke wetenschappelijkheid ontzegd is, omdat hij zijn conclusies zoolang kneedt tot ze consequent zijn aan die hem geleerd werden, en ook wiens levensbeschouwing niet geparfumeerd is door bovenaardsche en hiernamaalsche geuren, verzinsels door geen enkele waarneming ooit bevestigd, zoo iemand zal de evolutie reeds weten.

„Weten... door de miljoenen bewijzen hem iederen dag door de natuur getoond” etc.

Vervolgens meent de schrijver dat „Kuyper's natuurkennis een goed opgelakte tweedehandsche is”, en houdt hij 't voor „waarschijnlijk dat K. door onvolledig begrip der zaken, die zoover buiten zijn denksfeer thuis hooren, werkelijk gemeend heeft de juiste in plaats van de valsche voorstelling te geven, toen hij verhaalde van het kamp der vijanden.” —

„De mensch weet de evolutie; dag aan dag weten de menschen het beter en in grooter aantal; spoedig zal de geheele beschaafde wereld het weten zonder uitzondering, als de kerkelijke organisaties door hooger staande maatschappijen dan deze zijn opgeslokt, en het verboden is door bijzonder onderwijs zijn nageslacht stelselmatig onwetend te houden.”

Verder wordt gezegd dat het „evolutie-dogma” niet staat of valt met den afloop van den strijd tusschen Darwin, Weissman, De Vries, Hertwig e. a., wat Dr. Kuyper wil doen voorkomen; „Dr. Kuyper moet zich nooit meer bij natuuronderzoek wagen, evenmin als een pastoor bij een luiermannd.”

„Dat Kuyper dwaze conclusies trekt uit den „struggle for existence” verbaast me; niemand heeft tot „plicht” ten koste van een zwakke zich te bevoordeelen, alleen het ligt in ieders „aard.”

Dit artikel dat deze Propria buitengemeen belangrijk maakt in zijn geheel te lezen raad ik ieder belangstellende in de Evolutie-theorie aan.

Onder Litteratuur een zeer goede beoordeeling van „Een picnic in Proza” (bloemlezing van hedendaagsch proza). B. H. herinnert aan Van Hall's bundeltje met nieuwe poëzie en acht „de waarde van dit, als van dergelijke boekjes zeer gering; tenzij het zich hiermee tevreden stelle bij dezen en genen de herinnering aan een mooi brok proza te kunnen verlevendigen. Ik durf alevel den uitgever een rijken verkoop voorspellen; en waarom zou ik het dat niet gunnen? Niet ieder waarlijk behoeft oprecht bewonderaar te zijn van litteratuur; laat dan niemand, als het toch zoo moet, aan zijn prozaischen evenmensch een gelegenheid misgunnen, waar hij de materie voor zijn afterdinner-gesprekken zonder veel moeite kan opdoen.”

Onder de rubriek Socialisme wordt door den heer Westermann het stuk aan den heer Bongers voortgezet.

Nadat hij heeft gepoogd definities te geven voor bourgeois en proletariër, zegt hij dat „gezien de tegenstrijdigheid van belangen in iedere klasse op zichzelf, het aannemen van een klassenstrijd hem te positief toeschijnt.”

Verder motiveert de schrijver waarom hij het Marxisme voor een geloof houdt. Hij meent dat de arbeid niet de oorzaak is van de verandering der verhouding van de menschen onderling en van de wijze waarop het geestelijk leven zich uit, omdat die arbeid niet door alle tijden heen en overal gelijk is, maar eeuwig wisselend. Het komt hem voor dat de Marxisten niet beseffen dat de verandering in de productiewijze niet de oorzaak van maatschappelijke en ideëele evolutie kan zijn. Hij meent dat de materialistische wereldbeschouwing met zichzelf in strijd moet komen.

A.

Berichten en mededeelingen.

D. S. C.

Op de Corpsvergadering van Vrijdag 3 Nov. l.l. werden de volgende wetswijzigingen aangenomen:

1°. Op voorstel van den Senaat zonder hoofdelijke stemming, om aan hoofdstuk IV van de Corpswet toe te voegen: Art. 9a. „De Senaat waakt ten allen tijd tegen alles wat de vrijheid van studie of studentenleven mocht bedreigen.”

2°. Op voorstel van den heer G. de Gelder met 84 stemmen voor en 42 tegen, om art. 9 van hoofdstuk I te doen vervallen:

„Er is een Commissie van Studiebevelen wier ledental door de Wet bepaald wordt.”

Hierdoor is dus ook het geheele hoofdstuk van de Studiebevelen vervallen.

De overgangsbepalingen kwamen niet in stemming.

Ook niet de voorstellen van den heer F. van Iterson, die nu natuurlijk onaannemelijk waren geworden.

Op de Corpsvergadering van Dinsdag 31 October werden nog de heeren H. P. G. DEN TEX en C. P. KESPER bij acclamatie benoemd tot eere-leden van den Senaat.

„Vrije Studie.”

Vergadering op Dinsdag 14 November, 's avonds 8 uur, in de Schouwburgzaal van Stads Doelen.
Madame THÉNARD.

Op Dinsdag 14 November heeft in den Schouwburgzaal der Stads Doelen „Vrije Studie” een avond georganiseerd, waarop Madme Thenard en Madell Le Page conférences en voordrachten zullen houden.

Voor het gewenschte succes is het noodig, dat velen zullen komen en den grooten schouwburgzaal door volte zullen geven die warme gezelligheid, die heerschen moet wil 't een avond van apprecieeren zijn.

Komt dus, alle leden met uw introducés.

Zie voor 't verkrijgen der introductie-kaarten de blauw-witte aanplakbiljetten. Overigens kan den avond zelve nog door het Bestuur worden geïntroduceerd.

D.

S. D. P. C.

De aangekondigde lezing van W. H. VLEGEN over Bimetalisme is **uitgesteld**.

DEBATING-CLUB.

Eerste Huishoudelijke Vergadering, op Woensdag 15 November 1899, des avonds ten half acht ure, in de leeszaal der Societeit Phoenix.

Stellingen.

I.

De economische evolutie van den laatsten tijd heeft de verhouding, waarin de landbouwstand staat tot den grond, in hooge mate gewijzigd, niettegenstaande de wettelijke bepalingen, die deze verhouding beheerschen, onveranderd zijn gebleven.

II.

Deze gewijzigde verhouding is eene belemmering voor de ontwikkeling van het landbouwbedrijf, en drukt de levenspositie van de plattelandsbevolking, onafhankelijk van de meerdere of mindere opbrengst, tot een te laag peil.

III.

Waar de Staat door belangrijke offers de ontwikkeling van het landbouwbedrijf tracht te bevorderen, heeft hij daarom zijn taak slechts ten halve vervuld; zoolang hij daarnaast niet zorgt, dat die grootere ontwikkeling ten goede komt aan de verbetering der positie van de plattelandsbevolking.

IV.

Voorwaarden hiervoor zijn:
een beter geregeld gebruiksrecht en bevordering van klein grondbezit — ook al is dit slechts te verkrijgen door een krachtig ingrijpen in de rechten van den grondeigenaar.

V.

De wetgever kan niet nieuwe grondbezitsvormen schiepen, maar wel door verschillende maatregelen de ontwikkeling in een bepaalde richting bevorderen; b.v. door progressieve grondbelasting, extra gemeente-opcenten voor uitwonende eigenaren, uitbreiding van het onteigeningsrecht.

VI.

Aan dit maatschappelijk vraagstuk van den eersten rang wordt in onzen politieken en economischen strijd veel te weinig aandacht geschonken; een gevolg daarvan, dat men de oplossing er van te veel overlaat aan landbouwkundigen, die als belanghebbenden in de laatste plaats hiertoe geroepen zijn.

Verdediger: de heer K. DE BOER Cz.,
Lid der Tweede Kamer.

ADVERTENTIEN.

Gepasporteerd Onderofficier der Artillerie,
biedt zich aan voor Schrijfwerk.

Adres Bureau van dit Blad.

Gelegenheid aangeboden voor 6 à 10 Heeren te 12 uur nasigoreng of de koffie te gebruiken, à 30 cts. de persoon; ook tot plaatsing eener eet- of rijsttafel à 70 cts. de persoon.

Te bevragen Bureau van dit Blad.

RECEPTIE VAN APOLLO

op Dinsdag 14 November a. s.
van 2 tot 4 uur,

OP DE SOCIETEIT PHOENIX.

REPETEEREN.

ANORGANISCHE SCHEIKUNDE.

D. BISSCHOP T, Hugo de Grootstraat 91.

ORGANISCHE SCHEIKUNDE.

C. F. LOKE T, Oude Delft 2.

PRIMA SPECULAAS

55 cents per 5 ons.

Dagelijks verse Koffiebroodjes.

Firma OVERVOORDE,

OUDE DELFT 80.

Telefoon 54.

Van het Studenten-tijdschrift

„IN DEN NEVEL”,

zijn nog eenige exemplaren van de drie Jaargangen voorradig welke zoolang de voorraad strekt verkrijgbaar zijn per gebonden Jaargang à / 3,—.

LEVENSROOT.

Een prachtig hulpmiddel voor studeerenden.

Het menschelijk lichaam in levensgrootte.

beweegbare platen, aanschouwelijk uit- en inwendig voorgesteld. Prijs met Handleiding / 15,—.

Het geheel is prachtig in natuurlijke kleuren uitgevoerd, vervaardigd van zwaar papyrolin, dat niet kan scheuren. Hoogst belangrijk voor elke studeerkamer.

Uitgave **E. E. KLUWER, Deventer**, en in elken Boekhandel te ontbieden.

LEVENSROOT.

TRAPPISTENBIER.

Alleenverkoop voor Delft

Café Restaurant

„HOTEL CENTRAL”.

WIJNHAVEN 7.

Het Trappisten- en Franziskanenbier is ook op flesschen verkrijgbaar.

Gelegenheid om te **DINEEREN** ook bij abonnement.

RESTAURANT, Houttuinen 2, DELFT.

Teneinde aan het verlangen van vele mijner bezoekers tegemoet te komen, heb ik besloten de in mijn lokaal per glas verkrijgbare en algemeen in den smaak vallende bieren uit de wereldberoemde brouwerijen van **Jos. Sedlmayer te München** en van het **Bürgerliches Bräuhaus te Pilsen**, ook op flesschen aan huis te leveren.

Deze bieren worden door mij gebotteld met behulp der nieuwste en meest doeltreffende apparaten, zoodat ik kan garandeeren dat de kwaliteit en smaak derzelve aan de hoogste eischen beantwoorden.

Behalve de in mijn lokaal verkocht wordende bieren, lever ik ook nog eenige gunstig bekende **inlandsche biersoorten** op flesschen aan huis en geef U onderstaande prijscourant, die ik beleefd in Uwe aandacht aanbeveel en waarop ik Uwe gewaardeerde bestellingen tegemoet zie, die prompt en nauwgezet zullen worden uitgevoerd.

Onder aanbeveling,

Hoogachtend,

Uw *dic. dienaar*,

Telefoon No. 166.

J. L. BÜHLER.

PRIJSCOURANT.

	SPECIALE FLESSCHEN.						GEWONE FLESSCHEN.	
	per fl. van 1 L. inhoud.	per fl. van 1/2 L. inhoud.	per fl. van 1/4 L. inhoud.	bij 6/4 Liter flesschen.	bij 6/2 Liter flesschen.	bij 12/4 Liter flesschen.	per heele fl.	per halve fl.
Franziskaner Leistbräu	35 cts.	17 1/2 cts.	9 cts.	/ 2,—	f 1,—	f 1,—	25 cts.	12 1/2 cts.
Pilsner Urquell	35 „	17 1/2 „	9 „	„ 2,—	„ 1,—	„ 1,—	25 „	12 1/2 „
Heineken's Gerste	—	—	—	—	—	—	12 „	6 „
Van Berckel's Lager	—	—	—	—	—	—	10 „	5 „

BOEKDRUKKERIJ J. WALTMAN JR.

BINNENWATERSLOOT 33.

BEVEELT ZICH AAN VOOR HET LEVEREN VAN

VISITEKAARTJES, INVITATIEKAARTEN, PROGRAMMA'S,

BALBOEKJES, MENU'S, CONVOCATIEBILJETTEN,

DIPLOMA'S, KWITANTIEN, REGLEMENTEN, STATUTEN,

ENZ. ENZ.

